

## **Bláboly neumělcovy – část 11.**

Snobům, umělcům, znalcům, vykladačům umění a lidem zakládajícím si na své vážnosti a důstojnosti čtení zakázáno. Ostatní to mohou číst jen dobrovolně a na vlastní nebezpečí. Názory podpůrné vítány, odpůrné respektovány.

=====

OBRANA TRPASLÍKA (blábolopis o Kýči č. 2)

Protože odjakživa nemám rád oficiální pravdy nejasného (a zpravidla účelového) původu, stojící na nějaké (či spíše nijaké) vágní definici, zatoužil jsem již někdy v sedmdesátých letech minulého století z mladického vzdoru po vlastnictví trpaslíka. Tedy jeho keramické podoby, nikoliv živého, protože vlastnit nějakého politika, byrokrata či hornického stachanovce se v této zemi už delší dobu nesmí. Žvásty o kýčovitosti trpaslíků jsem se rozhodl nebrat vážně, a hledal jsem, kde si takového trpaslíka opatřit. Demontáž a přivlastnění si soch a sošek Uljanova Vladimíra Iljiče, Gottwalda Klementa, Beethovena Ludvíka (van), Smetany Bedřicha či Garyka Tomáše jsem rovnou zavrhl, neboť je má kdejaká instituce a pozdvihují vědomí vlastní důstojnosti každého připitomělého ouřady, kterému stojí na polici zády.

Chtěl jsem prostě originál. Měl jsem štěstí, neboť v té době v okolí Ústí n.O., kde jsem chalupařil, žil důchodce - bývalý cihlář s příležitostným přístupem k cihlářské peci - , který se tvorbou těchto legendárních bytostí zabýval. Za pár tehdejších korun československých jsem tedy získal trpaslíka, kterého jsem pokřtil na Huga, neboť rodinní příslušníci měli obavy, abych nevhodným pojmenováním neurazil některého jeho jmenovce v sousedství, kde se však žádný Hugo nenacházel. Jakmile jsem Huga usadil do skalky, reakce na sebe nenechala dlouho čekat. Sousedka, u níž sniženou mozkovou kapacitu lze považovat za diagnosu a s níž jsem si vyměňoval pouze zdvořilý pozdrav, přikvačila k plotu a s rozpačitým úsměvem mi sdělila, že „to“ není žádné „umění“. Nejpozději v tom okamžiku jsem k trpaslíkovi pojal city téměř protektorské (tedy ochraňovatelské), protože ona baba ze sousedství také není žádné umělecké dílo a přesto má na zahradě povolen volný pohyb. Následným bádáním v literatuře, později i na netu jsem zjistil, že trpaslík je zobrazení legendárních hornických skřítků (permoníků, něm. Bergmannů), bytostí zpravidla dobrotivých, někdy zlomyslných a to zlomyslných většinou spravedlivě a právem. Mají tedy tito humanoidi úlohu pedagogicky pozitivní a přispívají k vítězství dobra nad zlem. Známa je jejich zásluha na záchraně slečny Sněhurky, kterou málem připravila o život náhradní matka za pomoci ekologicky závadného jablka, když si na základě obrazu z průmyslové kamery udělala nepřesnou představu o Sněhurčiných šancích uspět v soutěži Miss Universe. Avšak místo toho, aby se statečným hrdinům a pomocníkům dostalo čestného umístění vedle obrazů státníků (u nichž se většinou dodatečně zjistí, jací to vlastně byli škůdci), byli hanebně označeni urážlivým slovem „kýč“.

To ale především v Česku, protože v německy mluvících zemích jsou trpaslíci velmi populární (viz foto od Mosely) a není náhodou, že prodejny trpaslíků vroubí česko-německou a česko-rakouskou hranici, byť jenom s lacinými plastovými náhražkami. Naštěstí i u nás existuje dost lidí, kteří pravým neplastovým trpaslíkům udělali místo na svých zahradách, neboť pochopili, že spravedlnost je nedělitelná. Nelze přece bez povšimnutí a pohoršení přejít skutečnost, že vymyšlené literární postavy babičky a jejich vnoučat jsou trvale umístěny v ratibořickém údolí, či že sochy všelijakých zlých, zcela vybájených a církví svatou zavržených Neptunů zdobí kašny i zámky, vybájené postavy staročeských

reků a rekyň první park na Vyšehradě, na pomníku tzv. baterie mrtvých na bojišti u Hradce Králové se vypíná socha Rakouska (tedy Austrie), v Lucembursku jsme dokonce na sloupu viděli sochu Victorie (Vítězství) zvanou důvěrně Zlatá lady, bytosti tedy opět neskutečné, vybájené a fiktivní – no ale přestavte si (!), dát trpaslíka třeba na hřbitov či hradčanské nádvoří, pak si uvědomíte si tu nespravedlnost, posvěcenou soudy samozvaných znalců.

Bezelstné děti trpaslíky zpravidla milují a shledávají je bytostmi sobě blízkými, byť často dávají přednost plyšákům různých velikostí (z obecnějšího hlediska však mezi plyšáky a trpaslíky zase žádný významný, natož umělecký rozdíl není). K diferenciaci postojů vůči trpaslíkům dochází až mnohdy později, neboť –náctiletým jsou trpaslíci (a také rodiče, učitelé, autority, ...) zcela ukradení (mnozí je dokonce ani nedokážou rozlišit), a teprve –cátníci a –sátníci se diferencují tak, aby svým postojem dali najevo míru své kulturnosti (byť si ji každý vykládá jinak). Přitom se zpravidla řídí názory znalců a „znalců“, protože většinou sami žádný názor nemají. Mít vlastní názor je v Česku tradičně podezřelé a potenciálně nebezpečné.

Pochopil jsem tedy také časem, že lid obecný nejen názory přejímá, ale je přímo ovládnán zcela neodůvodněnými názory samozvaných či nějakou „Plzní“ jmenovaných „znalců“, a že já, jako člověk samorostlý (jak říká moje žena - „exot“) mám nárok a vůči sobě povinnost mít na věci vlastní názor. Ten pak je, že trpaslík JE prostě TRPASLÍK, jako artefakt zcela srovnatelný s plyšáky, Slaviemi, Germániemi, Austriemi, národnědivadelními trigami, francouzskými Marianami, beskydskými Radegasty,.... neboť má stejný původ jako oni, totiž v lidské fantazii. Patří tedy do docela dobré společnosti Bajajů, Zlatovlásek, Karkulek červených, hastrmanů zelených, sedmera krkavců, draků mnohohlavých, Křemílků, Cipísků, praotců Čechů, kněžen Libuší, Šárek i Vlast, Ctiradů a Bivojů nebo dvouocasých lvů, o sfingách ani nemluvě.

Protože trpaslíci již dávno opustili postupně zavírané doly, requalifikovali se na vzdáleně příbuzný obor zahradnický či na tvory hudebně zdatné (viz též optimismem sršící chorál Hej-hou, hej-hou, trpaslíci jdou...), drží dnes v ruce nejen hornická kladívka, ale také rýče, lopaty a hudební nástroje.



Náš Hugo hraje na tahací harmoniku a dokonce jsme k němu adoptovali pozůstalého trpaslíka Zdeňka, rovněž harmonikáře, kterému odešel jeho stejnojmenný pán (a teď na něj hledí shovívavě shůry). Hraje tedy u naší chaty trpasličí harmonické duo (viz foto, Hugo vlevo), a mně připadá smutná a zanedbaná každá zahrada, která nemá svého trpaslíka či jinou sochu. Proto každého „znalce“, který diskriminuje trpaslíky urážlivým označením „kýč“, považuji za duševního impotenta, neschopného dohlédnout nekonečné blbosti svého hodnocení.

Hugo! Zdeňku! – nedáme se!

=====

